

25 квітня 2019 р.

Здійснюючи естетичне виховання школярів, слід більше залучати їх до самостійної діяльності, попутно розвиваючи їх духовні сили і прищеплюючи ним художній смак. Активна діяльність самих дітей є умовою прояву і розвитку у них естетичних переживань. Пробудження емоцій, естетичних переживань у дітей досягається і при використанні ігрової форми роботи.

Всі естетичні переживання дітей на уроці, позакласному заході, в процесі трудової діяльності і в повсякденному житті розвивають у них здатність бачити, розуміти, цінувати прекрасне в навколишньому світі і прагнення брати участь в його створенні. Переживання прекрасного в житті розвивають у школярів і здатність більш глибоко розуміти прекрасне в мистецтві, адже попередньо формуються певні естетичні уявлення.

Тим самим формування естетичних смаків учнів через різні форми роботи в освітньому процесі школи сприятиме одночасно і моральному, і інтелектуальному розвитку особистості школяра.

У теорії естетичного виховання головним перетворювальним чинником виступає організований педагогічний вплив по відношенню до спонтанного розвитку дітей в їх естетичному становленні.

1. Бездухов В. П. Нравственно-ценностная сфера студента: диагностика и формирование [Текст]: монографія / В. П. Бездухов, Т. В. Жирнова. – Москва : Моск. психол.-соц. ин-т, 2008. – 202 с.

2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 1 : Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 280 с.

3. Библер В. С. Нравственность. Культура. Современность: Философские размышления о жизненных проблемах [Текст] / В. С. Библер. – Москва: Знание, 1990. – 64 с.

4. Овсянецька Л. П. Ціннісні орієнтації як фактор життєдіяльності розвитку особистості [Текст] / Л. П. Овсянецька // Збірник наукових праць Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Серія : Філософія, соціологія, психологія. – 1998. – Вип. 2, Ч. 1. – С. 66–70.

ПОЛКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Руслан Рошкан

магістрант педагогічного факультету

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Олена Біла

д.пед.н., професор

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Однією з пріоритетних виховних проблем сьогодення є становлення гуманної людини світу, яка комфортно почуває себе у системі міжетнічних відносин. Значна роль у вирішенні цієї проблеми належить найважливішому інституту соціалізації дитини – загальноосвітній школі.

Процес формування уявлення молодшого школяра про своєрідність і різноманітність його спілкування зі світом й оточуючими людьми бере початок у його сімейному оточенні. Цілком зрозуміло, що за всі часи прояв позиції етнічної толерантності, терпимості та довіри у людській спільноті віддзеркалювався у різних контрастах – від гуманного позитивного ставлення до ближнього до протирічно-негативного ставлення. Звичайно, в сучасних умовах, на шляху до цивілізованих відношень, молоде покоління має бути зорієнтоване на вибір гармонійного шляху мирного співіснування у людській спільноті.

25 квітня 2019 р.

Поняття «толерантність» дослідниця Л.І. Семіна визначає, як людську рису поведінки, що відзеркалюється у мистецтві життя в світі різних людей та ідей, здатності мати та відстоювати власні права та свободи та при цьому не порушуючи права й свободи інших людей [1, с. 36]. Водночас, переважна більшість учених підкреслює, що толерантність – це не поблажливність, а активна життєва позиція, яку треба розвивати протягом усього життя.

Слід зауважити, що особливе місце у процесі виховання толерантної особистості займає розвиток у неї здібності до міжкультурної комунікації. Мається на увазі міжособистісне спілкування представників різних культур і одночасно їх взаємозбагачення в момент культурних контактів.

Окремий акцент слід зробити на аналізі дефініції «етнотолерантність». У цьому зв'язку не можна не взяти до уваги наукові висновки А.Г.Асмолова. Ідеться про характеристику етнотолерантної людини, як таку, у якій розвивається культура гідності, схильність до самовираження особистості та можливість позбутися стану боязкості з приводу невірної відповіді [2, с.61]. Головними показниками міжетнічної толерантності у взаємостосунках школярів різноманітних етнічних груп виступають: позитивна етнічна самоідентифікація, позитивні установки в міжетнічному спілкуванні, задоволеність процесом міжетнічної взаємодії в школі.

Саме через це стан міжетнічних стосунків у школі можна назвати своєрідним дзеркалом, що відображує ситуацію у суспільстві.

Проблеми міжетнічних відносин в останній час досліджуються в різних наукових галузях: соціальній, філософській, історичній, етнографічній. У різних контекстах аналізуються як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори та передумови міжетнічних відносин.

Серед учених, які вперше звернули увагу на своєрідність етнічних відмінностей, особливості етнічної свідомості та етнічну самосвідомість були філософи Гіппократ, Страбон, Платон, Теотраст, Ксенофонт. Зарубіжні вчені більш пізнього періоду Г. Гегель, К. Гердер, К. Гельвецій, І. Кант, Ш.Монтеск'є, Д. Юм у своїх працях також досліджували проблеми міжетнічних відносин у людському суспільстві.

Підкреслимо, що в психологічній науці тема міжетнічних відносин розглядається у контексті загальної, соціальної та етнічної психології. Велике значення для дослідження етносів та міжетнічних відносин мають теоретико-методологічні праці соціальних психологів Є.І. Шлягіна, Б.А. Вяткіна, В.Ю.Хотинець, де обґрунтовуються методологічні основи вивчення великих соціальних груп. За останні десятиріччя вітчизняна психологія помітно просунулася щодо вивчення соціально-психологічних та психолого-акмеологічних особливостей етнічних груп та міжетнічної взаємодії. Ідеться про наукові дослідження Т.Ю.Бурмістрової, Н.Н.Гасанова, І.М. Карлинської, А.А.Леонтьєва, Т.Н.Ломтева та ін.

Доведено, що будь-яке суспільство, в якому відсутня етнічна, соціальна та культурна однорідність, має ризик щодо його стабільності та деякі порушення щодо міжетнічного толерантного ставлення громадян. Водночас, саме полікультурне суспільство характеризується неоднозначним ставленням членів однієї соціальної групи до представників інших національних або культурних груп. Це неминуче призводить до створення різних конфліктних ситуацій.

Географічне, стратегічне, геополітичне положення поліетнічної України – це міст між двома цивілізаціями (Європою та Азією). Значні міграційні потоки сьогодення обумовили унікальну ситуацію навіть в умовах вже створеної у давні часи багатоетнічної держави. Через це підвищився ступінь етнічної мозаїчності та етнокультурної різноманітності й у шкільному середовищі. Саме цей факт й вказує на підвищення необхідності розвитку у сучасних молодших школярів міжетнічної толерантності.

25 квітня 2019 р.

Становлення толерантної особистості в умовах освітньої системи відбувається через діалог різних сторін. Ідеться, насамперед, про таку, що навчає, та таку, яка навчається. Не менш значущим аспектом у даному контексті виступає дотримання принципу гуманізації процесу навчання. Особливу увагу також слід надати й збагаченню змісту навчальних курсів та програм гуманітарних, соціальних та природничо-наукових дисциплін з акцентом на полікультурну тематику та вдосконалення методів викладання різноманітних прикладних курсів.

Як наголошує П.С. Степанов, процес формування міжетнічної толерантності може бути ефективним у разі інтеграції виховних впливів учителів, батьків та особистого прагнення учня до самовиховання [3, с. 16]. Учений також підкреслює, що виховання культури толерантності повинне здійснюватися за такою умовною формулою: «Батьки + Діти + Вчитель = Толерантність».

Таким чином виховання толерантної особистості - це виховання терпимості до іншого образу, способу життя, погляду, поведінки, цінностей. Толерантний педагог - це впевнений, відкритий, доброзичливий фахівець, який виступає по відношенню до молодших школярів у ролі наставника.

Наведена в таблиці система класних годин та колективно-творчих справ, що розроблена П.С. Степановим, може сприяти позитивній реалізації процесу виховання терпимості учнів по відношенню до інших людей, їх успішній адаптації до шкільного життя та в будь-якому іншому середовищі [3, с. 17].

Таблиця

**Комплексна програма «Виховання толерантних учнів у загальноосвітній школі»
(автор П.С. Степанов)**

№	Класи	Орієнтовний зміст програми
1	1-4 кл.	Ознайомлення дітей з принципами поваги та гідності всіх без винятку людей. Розуміння того, що кожна людина – унікальна особистість, яка поважає погляди різних людей. Обговорення принципу взаємодоповнення як головної риси різноманіття (учні повинні зрозуміти, що їхнє різноманіття може виступити як елемент, що доповнює один одного, як подарунок кожного з них групі у цілому).
2	5-6кл.	Виховання емпатії, співчуття, розуміння принципу взаємозалежності як основи спільних дій (дітей привчають до спільного вирішення проблем та розподілу праці при виконанні завдань, щоб наочно довести, як виграє кожен при вирішенні проблем через співпрацю; як результат - приєднання до культури світу (діти дізнаються про повагу та терпимість по відношенню до інших; отримують основи, необхідні для створення світу та розвитку гуманного суспільства; дії, розпочаті ними для слугування суспільству сім'ї, класу, школі, закріплюють їхні знання та роблять можливим створення суспільства «взаємної згоди», де живуть у радості та гармонії).
3	7-9кл.	Навчання учнів розумінню один одного, вмінню поділяти точку зору іншого, вмінню виходити з конфліктної ситуації. Розкриття історії інших народів, націй засобами музейної педагогіки, педагогіки підтримки у складних життєвих ситуаціях.
4	10-12кл.	Формування активної життєвої позиції, розвиток здібностей жити у світі різних людей та ідей. Формування знань про права та свободи людей.

25 квітня 2019 р.

		Визначення прав оточуючих людей через організацію самостійної, індивідуальної та групової роботи учнів.
--	--	---

Головною метою комплексної програми, зазначеної в таблиці, виступає формування у дітей навичок толерантних відносин. У середній школі, відповідно до наведеної програми, науковці рекомендують використовувати інтерактивні методи навчання. Це модель відкритого спілкування, що розвиває у дітей вміння сперечатися, дискутувати та вирішувати конфлікти мирним шляхом. По завершенні втілення програми доцільно очікувати наступні результати: дитина успішно взаємодіє у колективі; дитина, яка вміє протистояти нетолерантним взаємостосункам; соціально-адаптована дитина.

Отже, в умовах багатонаціонального регіону, такого як Одещина, одним із пріоритетних завдань освітньої системи є цілеспрямоване формування у молодших школярів норм та еталонів, що віддзеркалюють своєрідність соціально-історичного досвіду життя різних народів, розвиток навичок міжнаціонального спілкування, вмінь вирішувати конфліктні ситуації на засадах історично-культурного наслідування духовного спадку різних народів.

1. Семіна Л.І. Вчимося діалогу. Толерантність: об'єднання та зусилля / Л.І. Семіна // Сім'я та школа. 2001. № 11. С. 36-40.

2. Асмолов. А.Г. Історична культура та педагогіка толерантності / А.Г.Асмолов // Меморіал. 2001. № 24. С. 61-63.

3. Степанов П.С. Як виховати толерантність? / П.С. Степанов // Народне виховання. – 2001. – №9. – С. 16-18.

ВНУТРІШНІЙ РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В ІНКЛЮЗИВНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Кристина Сейрик

*магістрантка педагогічного факультету
асистент вчителя ЗОШ № 8 I-III ступенів м. Ізмаїл*

Організація інклюзивного навчання вимагає пристосування потреб дитини з особливими освітніми потребами (ООП) не тільки приміщення, відповідно облаштованого робочого місця для занять, а й програмово-методичного забезпечення, надання додаткових послуг такій дитини, організації індивідуального підходу до неї.

Мета статті – дослідити теоретичні аспекти даної проблеми та розкрити поняття педагогічного партнерства в роботі з дитиною з особливими освітніми потребами.

Протягом останнього десятиліття вітчизняні науковці, зокрема, Боднар В., Колупаєва А., Софій Н., Шевцов А., Ярмошук І, та ін., присвячують свої праці дослідженням проблеми залучення осіб з особливими освітніми потребами до навчання в освітніх закладах, їх реабілітації та соціалізації до суспільних норм.

Внутрішній рівень системи інклюзивної освіти формують шкільні вчителі / вихователі / викладачі навчальних закладів професійної освіти, спеціальні педагоги (дефектолог, логопед), психолог, тьютори або особисті асистенти, медичний персонал, батьки (офіційні представники) дитини з ООП, сама дитина. Особливістю інклюзивної педагогіки є необхідність налагодження командної роботи між усіма співробітниками навчального закладу для спільного вирішення проблем. Командна робота передбачає консультації з запрошеними фахівцями, обмін досвідом на педагогічних радах, спільна побудова індивідуального маршруту навчання, а також спільну роботу під час уроку.